
Review: Tranzitorni prostori tranzicije v kulturi

Reviewed Work(s): Hrup z Metelkove: Tranzicije prostorov in kulture v Ljubljani by Bratko Bibič

Review by: Anja ŠULIN

Source: *Urbani Izziv*, Vol. 14, No. 2, Podoba mesta v popularni kulturi / The image of city in popular culture (december 2003), pp. 80-81

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44180491>

Accessed: 04-07-2025 10:38 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

tekmovalja. Že zdaj bi morali začeti razmišljati o novih priložnostih. Najpomembnejša osnova za turizem v Alpah ostaja kulturna krajina. Če jo želimo ohraniti, je treba izboljšati sodelovanje med kmetijstvom in gozdarstvom, turizmom in varstvom narave.

- **Izrabiti zdajšnje potenciale:** Predstavnice/ki pilotnih območij niso poročale/i le o problemih, temveč tudi o novih priložnostih: te so zelo različne in zajemajo npr. boljšo rabo in unovčenje naravnih virov, kot sta les in voda, kmetijskih pridelkov, denimo mesa in mleka, ali pa oblikovanje regionalnih verig, s čimer bi zvišali dodano vrednost v regijah.
- **Sprejemati spremembe:** Regije v Alpah so razpete med ohranjanjem in spremembami. Prebivalstvo je do novega pogosto zadržano. Ob tem niso spremembe nič nenavadnega niti v razvoju kulturne krajine niti v razvoju družbe nasploh. Kar se je v primerjavi s prejšnjimi obdobji spremenilo, je hitrost sprememb. Na številnih področjih je mogoče govoriti o pospešku pospeška. To pogosto vodi do preobremenitev, krize identitete, in sicer ne samo pri prebivalcih/kah regij v Alpah. V odgovor se pogosto prisega na »ohranjanje identitete«. Katere? Navadno pozabljamo, da živimo z več identitetami: v gorski vasi, v mestu, kot turist/ka, kot uporabnica/k spleta. Raznovrstnost in z njo povezano negotovost je treba sprejeti in povezati z novim.
- **Krepitev sodelovanja:** Učinkovita raba regionalnih potencialov ne zahteva samo pozitivnega odnosa do mnogovrstnih sprememb, temveč tudi okrepljeno sodelovanje. Regije, ki se zapirajo ali se niso pripravljene povezovati z drugimi, bodo v konkurenčnem boju na evropski ravni zagotovo začele izgubljati. Pri-

hodnost pripada tistim, ki se zavedajo svojih prednosti in slabosti, ki so zmožne odprto sodelovati, premagovati meje poklicev in kultur ter razvijati nadsektorske, medregionalne projekte.

Konferenca regij je bila za pilotna območja projekta REGALP ena od priložnosti narediti korak k tem ciljem.

Konec uspešne konference so popestrile specialitete regionalnih kuhinj: Zgornjesavske doline v Sloveniji, italijanskega Piemonta, kantona Wallis v Švici, francoske regije Le Trièves, Wipptala in Niedere Tauern iz Avstrije ter z območja Isarwinkel na Bavarskem.

Več informacij o raziskovalnem projektu REGALP (rezultati projekta, pilotne regije, partnerji v projektu, odrezki iz medijev ipd.) je na voljo na spletnem naslovu www.regalp.at

Mag. Barbara Čerňič Mali, univ. dipl. ekon., Urbanistični inštitut RS, Ljubljana
E-pošta: barbara.cernic@urbinstitut.si

Wolfgang Pfefferkorn, Regional Consulting ZT GmbH, Dunaj
E-pošta: pfefferkorn@rosinak.co.at

Stik:
REGALP-Projektmanagement
Regional Consulting ZT GmbH
Wolfgang Pfefferkorn
1050 Wien, Schloßgasse 11
E-pošta: pfefferkorn@rosinak.co.at

Partnerji v projektu:
Regional Consulting ZT GmbH (A);
Geographisches Institut der Universität Bern (CH);
Cemagref, Groupement de Grenoble (F);
Alpenforschungsinstitut Garmisch-Partenkirchen (D);
Università di Udine, Dipartimento di Scienze Economiche (I);
Urbanistični inštitut Republike Slovenije (Slo)

Anja ŠULIN

Tranzitorni prostori tranzicije v kulturi

Bratko Bibič (2003)
Hrup z Metelkove: Tranzicije prostorov in kulture v Ljubljani, Mirovni inštitut, Ljubljana.

Od leta 1998 do leta 2000 je na Mirovnem inštitutu potekal raziskovalni projekt »Prostorska problematika kulturnih dejavnosti v Ljubljani«, na podlagi katerega je nastala tudi pričujoča knjiga. Avtor se v knjigi posveča problematiki preskrbe neodvisne kulturne produkcije s prostorsko infrastrukturo v Ljubljani, kjer je (ne)razpolaganje s prostorom eden od večjih strukturnih problemov s katerim se stalno spopada. Na konkretnih primerih prikaže odnos mestne in državne kulturne politike do zunajinstitucionalne kulturne produkcije.

Osrednje mesto v knjigi ima Metelkova mesto, danes center alternativne kulture in drugačnosti, ki je predvsem med tujci že cenjeno kot ena od turističnih atrakcij Ljubljane, medtem ko med mnogimi Ljubljančani neupravičeno še vedno velja za center narkomanov in kraj množičnega popivanja mladih. Metelkova je od leta 1991, ko se je začelo obdobje degradacije, doživela številne spremembe. Od namernega poškodovanja in podrtja nekaterih objektov, splošne fizične degradacije, segregacije in naposled tudi neutemeljene

getoizacije je postalo Metelkova mesto predvsem v triletnem obdobju od leta 2000 do leta 2002 priljubljen, močno družabno obljuden in lahko dostopen ter celo varen kraj tako za številne ustvarjalce in organizatorje umetnosti ter kulture kakor tudi raznovrstne publike.

Prvi del knjige kot nekakšen uvod sestavljajo štiri poglavja. Predigri in Uvodu v urbicid sledi poglavje Strukturni učinki infrastrukturne kulturne politike, ki predstavi problematiko prostorskih razmer neodvisne kulturne infrastrukture in mačehovski odnos državne in mestne politike, ki je nenaklonjena neodvisni kulturni produkciji. Zadnje poglavje v uvodnem delu je Majhno mesto velikih nakupov, ki nadaljuje predhodno poglavje z nekaterimi primeri prostorskih posegov v mestu Ljubljani kamor naj bi bila do neke mere vključena tudi kultura. Zatem se knjiga deli v tri sklope: Destrukcija drugačnosti, Konstrukcija normalnosti ter Konstrukcija drugačnosti in dekonstrukcija normalnosti. Prvi sklop je razdeljen na tri poglavja; prvo, Metelkova – degradirano urbano območje vojaškega tipa, opisuje obdobje postopnega in pospešenega fizičnega propadanja objektov v sklopu bivše vojašnice na Metelkovi, ki se začne z odhodom jugoslo-

vanske armade septembra 1991. Poglavje Geto prihodnosti – (re) produkcija podobe in stvarnosti Metelkove kot »geta« govori o poti od neutemeljene getoizacije do priljubljenega, močno družabno obljudenega in lahko dostopnega kraja. Tretje poglavje, Metelkova mesto – park kulture, živalski vrt ali muzej človeštva, pa govori o po avtorjevem mnenju neutemeljenem socio – kulturnem rasizmu okoliškega prebivalstva, tudi s primeri iz drugih predelov Ljubljane. Drugi sklop predstavljajo tri poglavja, Akademski multipleks, Metelkova mesto in simbolike mesta Ljubljane, Bulvarizacija Metelkove – Metelkova (mesto) v pogledu/podobi urbanistov in urbanizma ter poglavje Prostor – politika – kapital. V prvem poglavju predvideva avtor možnost razvoja produkcijskega centra mladih v okviru treh umetniških akademij (AGRFT, Akademija za glasbo, Likovna akademija), ki se danes soočajo z veliko prostorsko stisko in bi jim lokacija na Metelkovi nudila ugodno rešitev problema. Drugo poglavje se ukvarja z možnostjo vključitve dela Metelkove v tako imenovani Masarykov bulvar oz. urbane prenovne celotnega območja Metelkove mesta, saj je severni del še neizoblikovan. V tem poglavju se avtor ukvarja tudi z mejo gentrifikacije, ki naj bi jo Metelkova

predstavlja kot območje v precepu med »degradiranim urbanim območjem«, nastajajočimi in načrtovanimi novimi gradnjami na bližnjih in drugih mejnih območjih ter končno načrti za gradnjo umetniško – akademijskega multipleksa na sami lokaciji Metelkove mesta. Zadnje poglavje v tem sklopu pa govori o nevarnosti, ki jo predstavlja kapital in ki bi po mnenju avtorja pomenil konec današnji podobi subkulturnega centra Metelkove. Zadnji sklop predstavljata dve poglavji (Luknje v zidu in mozaiki na njem ter »Metelkova stajl«), ki opisujeta današnjo podobo Metelkove mesta – tako imenovani »notranji design« s konceptom reciklaže, kreativnosti svobode, individualnosti, skratka vseh najpomembnejših vrednot novega tisočletja ter izgled in funkcije zgradb na Metelkovi.

Bratko Bibič je doktor filozofije in raziskovalec na področju kulturne in prostorske sociologije. Je sodelavec Mirovnega inštituta (Center za kulturno politiko) in soavtor raziskave »Prostorska problematika kulturnih dejavnosti v Ljubljani«. Zadnje čase se pretežno ukvarja z glasbo.

Anja Šulin, štud. geogr., Urbanistični inštitut RS, Ljubljana

Novosti v knjižnici urbanističnega inštituta (izbor junij – december 2003)

Altstadterhaltung Stadterneuerung Stadtentwicklung, (Linzer Planungsinstitut, 11). Linz: Universitätsverlag Rudolf Trauner, 1995/96. 162 str., ilustr. ISBN 3-85320-765-0. [COBISS.SI-ID 2010307]

ANANIEVA, Nora (ur.). Mestno samoupravljanje v Jugoiztočna Evropa. 1. izd. Sofija: Friedrich Ebert Stiftung, 2003. 158 str. ISBN 954-91018-6-X. [COBISS.SI-ID 2031043]

Art Nouveau in progress = Art Nouveau en projet. Brussels: Direction des Monuments et Sites de la Région Bruxelles-Capitale, [2003]. 120 str., ilustr. [COBISS.SI-ID 1989059]

BASKAR, Bojan, SEDMAK, Mateja (ur.), DAROVEC, Darko (ur.). Dvourni Mediteran: študije o regionalnem prekrivanju na vzhodno-jadranskem območju, (Knjižnica Annales, 29). Koper: Zgodovin-

sko društvo za južno Primorsko: Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, 2002. 223 str., ilustr. ISBN 961-6033-33-6. [COBISS.SI-ID 120719616]

BASKAR, Bojan (ur.), WEBER, Irena (ur.). MESS. Vol. 4, Mediterranean Ethnological Summer School, Piran, Pirano, Slovenia 1999 and 2000, (Zbirka Županičeva knjižnica, št. 7). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za et-